

רוחות זרות

מעורבות הפדרציה היהודית
של ניו יורק
במאבקי דת ומדינה בישראל

מעורבות הפדרציה היהודית של ניו יורק במאבקי דת ומדינה בישראל

בהוצאת חותם - יהדות על סדר היום (ע"ר)

ת.ד. 15 ניצן מיקוד: 79287
טל': 0733904102
דוא"ל: office@chotam.org.il
אתר: www.chotam.org.il

עיצוב העטיפה: סטודיו TWB

© כל הזכויות שמורות

תוכן עניינים

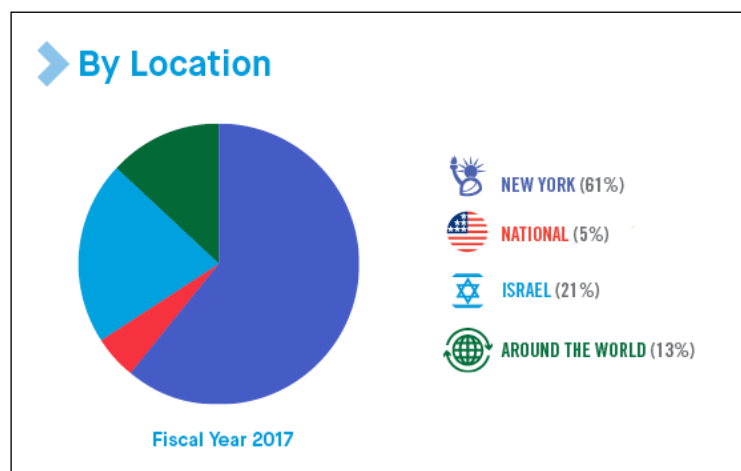
7	פרק 1 מבוא
9	פרק 2 מניעים למעורבות הפדרציה בסוגיות דת ומדינה בישראל
12	פרק 3 תמיכת הפדרציה במאבק לשינוי הזהות היהודית בישראל
19	פרק 4 סיכום
20	5 טבלה: תרומות הפדרציה בדולרים לארגונים ישראלים בשנים 2015-2017 (רשימה חלקית)
21	6 נספח: דוגמה לפעילות הפדרציה בחו"ל לחיזוק הרפורמים הקונסרבטיבים (ראשוני)

1 מבוא

הפדרציה היהודית של ניו יורק¹ (להלן: הפדרציה) נוצרה בשנת 1986 כתוצאה ממיזוג בין שני ארגונים: The Federation of Jewish Philanthropies of New York, שנוסד בשנת 1939, ו-United Jewish Appeal, שנוסד בשנת 1917. הפדרציה נחשבת לקרן הפילנתרופית המקומית הגדולה בעולם. היקף גיוס התרומות של הפדרציה בשנת 2016 עמד על 153.4 מיליון דולר, ובצירוף עיזבונות ומתנות אחרות שהועברו לפדרציה, הגיע הסכום ל-207.6 מיליון דולר. לשם השוואה, 'הקרן החדשה לישראל' מגייסת מדי שנה כ-30 מיליון דולר.² הפדרציה תומכת בפעילויות רווחה, חברה ועוד בניו יורק, בישראל ובכשבעים מדינות נוספות ברחבי העולם.³

על פי דיווחים בתקשורת, נראה כי הפדרציה משקיעה בישראל מדי שנה כ-30 מיליון דולר.³ באתר הפדרציה הוצג תרשים שהראה כי בשנת 2016 הופנו 15% מכלל התקציב של הפדרציה להשקעה בחברה הישראלית. כרגע מוצג באתר תרשים המציג את המיקום בעולם בו משקיעה הפדרציה. תרשים זה מלמד כי 21% מכלל תקציב הפדרציה מושקע בישראל.⁴

תרשים מאתר הפדרציה, המלמד כי 21% מכלל התרומות שלה בשנת 2017 הופנו לישראל

פעילות הפדרציה בישראל כוללת תמיכה בנושאי רווחה וחברה שונים. עם זאת, ניכר כי הפדרציה פועלת מתוך עמדה ביקורתית ביותר כלפי הרוח הלאומית והמסורתית שרווחת בחברה הישראלית. יתר על כן, נראה כי הפדרציה רואה עצמה כגורם שעליו מוטלת האחריות לשנות ולעצב את החברה בישראל, וזאת בהתאם לתפיסת עולם ליברלית רדיקלית ולתפיסות רפורמיות או קונסרבטיביות, שרבים מחברי הפדרציה תומכים בהן.

למותר לציין כי חברי הנהלת הפדרציה והתורמים לה מנהלים את חייהם מחוץ להווייה הישראלית שנרקמה כאן בשבעים שנות המדינה, ועוד לפני כן, ואף אינם שותפים בגורל הישראלי ואינם מכירים את המציאות הביטחונית המורכבת בארץ. למרות זאת, הם מתייחסים לעיתים לחברה הישראלית, וכן להחלטות הממשלה הדמוקרטית שנבחרה על ידה, כאל החלטות של אדם טועה שיש להשיב אותו אל דרך הישר. הדבר ניכר בדברים שנכתבו בדו"ח השנתי האחרון שפרסמה הפדרציה, בו דווח כי בעקבות החלטת ממשלת ישראל לבטל את מתווה הכותל ולקדם את חוק הגיור, תשיק הפדרציה בישראל פעילויות חדשות שנועדו **"להבטיח שהישראלים מבינים את הערכים והאינטרסים של יהודי אמריקה"**.⁵

בפועל, הפדרציה מממנת, בין היתר, ארגונים ישראליים שתפיסת עולמם הליברלית-רדיקלית ממקמת אותם בקצה הסקלה, בהם 'ישראל חופשית', אחד הארגונים המובילים את המאבק לשינוי זהותה היהודית של המדינה, התנועה הרפורמית והתנועה הקונסרבטיבית. גם אם הדבר נעשה באופן חוקי לגמרי, יש טעם לפגם בכך שאנשים בעלי ממון רב הנמצאים מחוץ למדינה תומכים במיעוט פוליטי וחברתי במטרה ליצור שינוי באיזון הדק הקיים בישראל בסוגיות מהותיות כמו דת ומדינה, ועוד. נוסף על כך, הפדרציה תומכת גם בארגונים כדוגמת 'סיכוי', ארגון שמאל רדיקלי שמטפח זהות לאומית פלסטינית בישראל. הארגון מממן גם על ידי האיחוד האירופי, ממשלת גרמניה ו'הקרן החדשה לישראל'.⁶ בשורות הבאות נרחיב על מניעי הפעילות של הפדרציה בישראל ועל תמיכתה בארגונים הפועלים לשינוי בזהותה היהודית של ישראל.

2 מניעים למעורבות הפדרציה בסוגיות דת ומדינה בישראל

בפרק זה נעסוק במניעים למעורבות הפדרציה בנושאי דת ומדינה בישראל, כפי שהם משתקפים מן הכתוב בדו"חות שהפדרציה עצמה מפרסמת ומדבריו של מנכ"ל הפדרציה בישראל.

א. הפדרציה מסבירה מדוע היא תומכת ברפורמים ובגופי יהדות אלטרנטיבית בישראל¹

הקטע הבא לקוח מהדו"ח השנתי האחרון שפרסמה הפדרציה (דו"ח 2016-2017). המקור נכתב באנגלית.

מגנים על ישראל כמדינה הפתוחה לכל היהודים:

מה הבעיה?

ישראלים נתקלים בחסמים כאשר מדובר בבחירות יהודיות הנוגעות לחיי היומיום שלהם, החל מנישואים וגיוור, ועד לאיך להתפלל ולשמור כשרות. בקיץ 2017 הקפיאה ממשלת ישראל הסכם היסטורי שיצר מרחב תפילה משותף לנשים ולגברים בכותל המערבי, ונתנה אישור ראשוני לחוק שיאפשר רק לרבנים חרדים לבצע גיורים בישראל - כלומר להעניק מעמד יהודי, ולפיכך, אזרחות.

מה התגובה שלנו?

אנחנו עובדים עם הרבה ארגונים מבוססי קהילה בישראל, כולל התנועה הרפורמית והקונסרבטיבית, שמבקשים להציע חלופות. אנחנו תומכים במודל אלטרנטיבי של כשרות, כולל הכשרת נשים כמשגיחות כשרות, ומממנים ארגונים שמקיימים טקסים סביב מעגל החיים מחוץ לרבנות הראשית. אנחנו מממנים מרכז תמיכה שמסייע לישראלים לנווט במערכת הרבנית ולשמור על זכויותיה של הקהילה הישראלית היהודית המגוונת. בתגובה להחלטות ביחס לכותל ולגיוור, אנחנו משיקים לאחרונה כמה פעילויות חדשות בפילוט, כדי להבטיח שהישראלים מבינים את הערכים והאינטרסים של יהודי אמריקה, משום שאנחנו חולקים גורל משותף.

ב. מנכ"ל הפדרציה בישראל, אורי לוונטר-רוברטס, הצהיר על רצונו להחזיר תפיסות פלורליסטיות ליהדות בישראל

לוונטר-רוברטס הוא ישראלי יורד שחזר לארץ. כפי שניתן לראות בשני הראיונות המופיעים כאן, הוא מעוניין להביא לישראל, באמצעות הפדרציה, יהדות חדשה ופלורליסטית.

ריאיון לאתר Ynet בכניסתו לתפקיד מנכ"ל הפדרציה בישראל (אוגוסט 2013):²

אורי סיפר על פגישתו עם היהדות הפלורליסטית במגוריו בארה"ב, ושיתף ברצונו להביא את העולם הזה יחד אתו לישראל: "לא ברור לי מתי הפך בית הכנסת להיות דבר זר ומנוכר לרוב הישראלים, אבל בארצות הברית יש המון קולות יהודיים, מה שמאפשר לכל אחד לחוות את

היהדות שמדברת אליו. **זוהי מה שאשמח להביא איתי לישראל.** זה לא יהיה פשוט לחזור להרבה מאוד מעגלים שבאתי מהם, **ולהיות שגריר של התחדשות יהודית ופלורליזם, אבל זה בדיוק מה שאני מתכנן לעשות...** לשמחתי, יש היום בארץ דמויות כמו רות קלדרון ומיכה גודמן שמהווים גשרים אנושיים הפותחים את היהדות לחברה הישראלית, באופן שלא היה קיים בעבר בארץ... המדינה שלנו היא גם יהודית וגם דמוקרטית, ואני מאמין שריבוי קולות יהודיים וחיבור חזק יותר עם התפוצות, יחזק אומנם את 'היהודית', אבל לא פחות מכך - ואולי אפילו יותר - את הדמוקרטיה.

תמונה המופיעה בכתבה במקור ומבטאת אלו "קולות יהודיים" מעוניין אורי לוונטר-רוברטס להביא איתו לישראל

ריאיון לאתר Ynet ביחס למיזם 'החממה לחדשנות חברתית - קו-לאב' (יוני 2016)⁹

תחומי העשייה של הפדרציה בישראל מאוד מגוונים. מסיוע לנוער בסיכון או ניצולי שואה ועד **זהות יהודית, פלורליזם יהודי** או עיסוק באתגרים ייחודיים לחברה הישראלית... הפרק של בניין המדינה הסתיים ועברנו לאופי וצביון המדינה... **איזו חברה אנחנו רוצים לראות בישראל. גיבשנו חזון למדינה שוויונית, דמוקרטית. חזון שמתכתב עם נאום השבטים של הנשיא ריבלין** מלפני שנה... לא רצינו להכתיב לישראלים, אלא דרך מנהיגים ישראלים מוכרים בסביבתם רצינו לדעת יותר ולהבין יותר כיצד ניתן, רצוי ואפשרי לממש את זה.

ג. הפדרציה דיווחה על פעילותה להחדרת יהדות פלורליסטית לישראל (על פי הדו"ח השנתי לשנים 2015-2016)¹⁰

הפעילות מוצגת בדו"ח כ'צורך' שהפדרציה פגשה בשטח וכ'פתרון' - התמיכה הכספית שנתנה כמענה לאותו צורך מסוים.

בניית חזון משותף בישראל:

הצורך: אחד האיומים הגדולים על הדמוקרטיה בישראל הוא הרמה הגבוהה של קיצוניות, חוסר

סובלנות ואי שוויון שקיים בחברה הישראלית כיום.

הפתרון: קו-לאב, יוזמה ראשונה מסוגה, שפותחה ע"י הפדרציה עם שותפים נוספים מישראל, הושיבה יחד 18 אנשים מובילי שינוי המייצגים את הגיוון בישראל, כולל חרדים, ערבים, להט"ב, אורתודוקסים מודרניים ואתיופים, כדי לפתח חזון משותף שיאתגר את חוסר ההסכמה. הם למדו זה על זה והציעו פתרונות משמעותיים ליצירת שינוי חברתי.

טיפוח פלורליזם דתי בישראל:

הצורך: בישראל קיימות מתיחויות דתיות המתבטאות בהיבטים רבים בחיי היומיום ומשפיעות על כל דבר, החל בנישואים ובשירות צבאי, וכלה בחינוך ואפילו בתחבורה ציבורית. מתיחויות אלה משפיעות לא רק על היהודים בישראל, אלא גם על היחסים בין רבים מיהודי ארה"ב לבין ישראל.

הפתרון: השנה תמכה הפדרציה בארגונים הפועלים ליצור אלטרנטיבות למונופול של הרבנות הראשית בתחום הגיור והשגחה על כשרות. עזרנו לממן תמיכה עממית בפלורליזם יהודי. כמו כן היינו פעילים בבמה לביטוי דתי בישראל, בכך שהצטרפנו, יחד עם פדרציות אמריקאיות נוספות, ליוזמה למימון תמיכה בנישואים אזרחיים בישראל.

פעילות פלורליסטית נוספת שהוצגה בדו"ח אך מתייחסת ליהודי ניו יורק (ולא לישראל): הפדרציה מארגנת פעילויות לזוגות של נישואי תערובת: מביאה אותם לירח דבש לעשרה ימים בארץ, מארגנת להם פעילות בניו יורק, ועוד.

3 תמיכת הפדרציה במאבק לשינוי הזהות היהודית בישראל

בפרק זה יוצגו דוגמאות לפעילות אותה מקדמת הפדרציה בישראל בנושאי חברה, דת ומדינה, והשילוב שביניהם. כפי שראינו בפרק א, פעילות זו נועדה להחדיר תפיסות פלורליסטיות ליהדות בישראל, לאור התפיסות המקובלות בקהילות הליברליות בארה"ב.

א. מיזם דגל של הפדרציה - החממה לחדשנות חברתית קו-לאב

תמונת השער של אתר 'קו-לאב'¹¹

מדובר באחד הפרויקטים המובילים של הפדרציה בארץ, שנועד לממש את החזון שלה להחדרת תפיסות פלורליסטיות וליצירת חברה חדשה בישראל. לשם ביצוע המטרה, מארגני המיזם בוחרים משתתפים הבאים מקבוצות שונות של החברה: ערבים, בדואים, חרדים, קיבוצניקים, אתיופים, להט"בים, פעילי שמאל ופעילים לשינוי הזהות היהודית (למשל, באחד המחזורים השתתף בכיר בתנועה הקונסרבטיבית). בכל מחזור משתתפים 20-18 חברים. המשתתפים עוברים תהליך של כחצי שנה בו הם מתחברים אחד לשני ונחשפים לתפיסות פלורליסטיות. בכל חודש במהלך הקורס מתקיימים כשלושה ימי מפגש מלאים, פעמים רבות כולל לינה. המיזם כולל טיסה של כל המשתתפים לארה"ב כדי להכיר מקרוב כיצד קהילות יהודיות מזרמים שונים חיות בשיתוף פעולה, כדברי המארגנים.¹²

קול קורא להגשת מועמדות ל'קו-לאב' באתר 'פנים'¹³

בתמונה: הרב בצלאל כהן, יו"ר הוועד המנהל של מכון שחרית, לשעבר מארגוני הדגל של 'הקרן החדשה לישראל', בפעילות ב'קו-לאב'¹⁴

בתמונה: הרב אילעאי עופרן, רב במכינה לצבא לבנות 'צהלי' ורכז פרויקט 'אור חדש' של 'נאמני תורה ועבודה', נואם בפני חבריו ב'קו-לאב'¹⁵

ב. ארגון 'פנים': הפדרציה היא "אבן יסוד לצמיחת תחום היהדות הישראלית בעשרים השנים האחרונות"

הפדרציה תומכת ב'פנים', ארגון גג הכולל בתוכו ארגונים רפורמים וארגונים ל"התחדשות יהודית". באתר של 'פנים' נכתב כי "מאז הקמת ארגון פנים, תמכה פדרציית ניו יורק בארגון והיווה אבן יסוד לצמיחת תחום היהדות הישראלית בעשרים השנים האחרונות".¹⁶

English | תוכן | אוד קשר | דרושים | **למרותה**

היפוש | בנייה/הרשמה

אודות | הארגונים | יהדות ישראלית בביה"ס | סדנאות וחכניות | פרסומים ומחקרים | קהילות | אירועים שבתות וחגים | סקטים | **פדרטת**

UJA Federation of New York - פדרציית ניו יורק | **UJA Federation of New York** | Good together®

דצמבר 2018

ש	1	ה	ד	3	ב	א
1						
8	7	6	5	4	3	2

פדרציית ניו יורק תומכת משמעותית במגוון קהילות יהודיות ברחבי העולם, מתוך מחויבות עמוקה לערכים יהודיים וסיוע לנזקקים. באמצעות תרומתה ועשייתה, המדרציה מעודדת ומאפשרת קיום אורח חיים יהודי ומחזקת קהילות יהודיות בכל רחבי העולם. מאז הקמת ארגון פנים, תמכה פדרציית ניו יורק בארגון והיווה אבן יסוד לצמיחת תחום היהדות הישראלית בעשרים השנים האחרונות.

ג. הפדרציה בין הגופים הבולטים בתמיכה בתנועה הקונסרבטיבית בישראל¹⁷

<p>הקרן המסורתית ליהדות קונסרבטיבית (ארה"ב) Masorti Foundation for Conservative Judaism in Israel</p> 	 <p>מידע נוסף שעשוי לעניין אותך</p>
<p>הקרן הקנדית ליהדות מסורתית Canadian foundation for conservative judaism</p> 	
<p>הסוכנות היהודית לארץ ישראל Jewish Agency for Israel</p> 	
<p>הפדרציות היהודיות של צפון אמריקה The Jewish Federations of North America</p> 	
<p>פדרציית ניו יורק UJA-Federation of New York</p> 	

בתמונה: הפדרציה ברשימת התורמים באתר התנועה הקונסרבטיבית

ד. הפדרציה תומכת במכון 'על משמר הכנסת'¹⁸

'על משמר הכנסת' הוא מכון קונסרבטיבי הפועל לקדם את האג'נדה של התנועה הקונסרבטיבית בנושאי דת ומדינה באמצעות לחץ פוליטי בכנסת. באתר הבית של המכון, תחת ההסבר על 'מהו מכון על משמר הכנסת?', מופיע הסמל של הפדרציה וכן הכיתוב הבא: "מכון על משמר הכנסת הוא מבית התנועה המסורתית [קונסרבטיבית - העורך] ונתמך על ידי פדרציית ניו יורק".¹⁹

מהו מכון על משמר הכנסת?

מכון מעקב אזרחי אחר עמדות, התבטאויות, הצעות חוק והצבעות של נבחרות ונבחר ציבור בתחום הדת והמדינה

המדיניות הממשלתית בתחום יחסי הדת והמדינה בישראל אינה משקפת את התמורות שחלו בחברה הישראלית בעשרים השנים האחרונות. מחוקקות ומחוקקים רבים עוד לא הבחינו בשינוי, אך רוב חוצה מגזרים תומך בהגדרה מחודשת ליחסים בין דת ומדינה בישראל.

בין הציבור ובין נבחריו נפער פעור. חלק מנבחרות ונבחר ציבור כלל לא ניסחו לעצמם משנה סדורה בתחום הדת והמדינה. לאחרים משנה מוצקה וברורה אך לא תמיד ידועה. בשני המקרים אין לציבור הרחב כל יעיל לעקוב אחר עמדותיהם והצבעותיהם של נבחריו.

מכון על משמר הכנסת: מרכז ומציג מידע אודות עמדותיהם ופעולותיהם של נבחרות ונבחר ציבור במכלול הנושאים הנוגעים ליחסי דת ומדינה בישראל.

מכון על משמר הכנסת משרת את הדמוקרטיה הישראלית: דמוקרטיה איתנה יודעת לחדד את האחריותיות (Accountability) ואת השקיפות (Transparency) בין האזרח לנבחריו. מכון על משמר הכנסת מסייע להגשים ערכים אלו באמצעות מרכז מידע אינטרנטי שמשותף את הציבור בעמדותיהם העקרוניות, ביוזמותיהם הפרלמנטאריות, בהתבטאויותיהם הציבוריות ובמכלול הצבעותיהם של חברי וחברות הכנסת בנושאי דת ומדינה.

המכון מרכז מידע באופן רצוף, שקוף ופתוח לציבור בענייני חקיקה, מדיניות, התנהלות הכנסת, לרבות דף אישי לכל חבר וחברת כנסת שבו יוצגו:

עמדות והשקפת עולם – ריכוז עמדות היסוד הערכיות של חברי וחברות הכנסת בשורה של נושאים עקרוניים, הנוגעים לדמוקרטיה, לחופש הדת ולחופש מדת בישראל.

יזמות והצעות חוק – מעקב אחר הצעות החוק והיזמות אותן מקדמים חברי הכנסת בתחומים המבקשים להשפיע על יחסי דת ומדינה בישראל.

הצבעות – איסוף, הצגה ומעקב שוטף אחר אופן ההצבעה של כל חבר כנסת כאשר נושאי דת ומדינה מגיעים לשלב המעשה התחיקתי עצמו, ההצבעה.

תקשורת – כינוס ציטוטים נבחרים והתבטאויות מפתח של חברי הכנסת בנושאי חופש דת וחופש מדת, הן מהעיתונות הכתובה והאלקטרונית והן ממרחבי המדיה החברתית.

עבודה פרלמנטרית – שיקוף ההתנהלות הפוליטית היומ-יומית של חברי וחברות כנסת ישראל בנאומיהם במליאה, בהצעות לסדר, בשאלות ובפרוטוקולים רשמיים מהועדות.

ניתוחים ופרשנויות – יצירת פרופיל פעילות אישי לכל חבר וחברת כנסת, הכולל הסברים על ההשקפות השונות של הצעות חוק שיזמו או שאלוהן הצטרפו.

מכון "על משמר הכנסת" מחויב לקוד אתי של יושרה ושקיפות. הנתונים יוצגו כהווייתם, לעיתים בצד פרשנות, אך ללא הטיה פוליטית וללא משוא פנים.

מכון על משמר הכנסת הוא מבית התנועה המסורתית ונתמך על ידי פדרציית ניו יורק.

ה. הפדרציה תמכה בארגון 'השגחה פרטית' שנאבק במערכת הכשרות של הרבנות הראשית מתוך רצון לקדם פלורליזם במדינה

באתר 'פנים' נכתב על 'השגחה פרטית': "מטרת הארגון להוביל פעילות חינוכית ופרויקטים ציבוריים וחברתיים לקידום יהדות פלורליסטית בישראל. במסגרת קידום הפלורליזם תפעל העמותה לחינוך הציבור ולהצעת שירותי דת אלטרנטיביים ובכלל זה בתחומי הרבנות, הכשרות, טקסי מעגל החיים ושאר שירותי דת."²⁰ סמל הפדרציה (ומעליו סמל של גוף נוסף, קרן שוסטרמן) מופיע בתחתית כל עמוד באתר 'השגחה פרטית'.²¹

ו. הפדרציה תומכת בארגון 'מבוי סתום' המנהל מאבק נגד הרבנות הראשית בנושא הנישואים בישראל²²

'מבוי סתום' הוא ארגון פמיניסטי דתי הפועל למען עגונות ומסורבות גט בישראל. הארגון הוקם בשנת 1996 על ידי לאה עין גלוב. משנת 2008 ועד אוגוסט 2018 עמדה בראש הארגון עו"ד בתיה כהנא דרור. הארגון פועל לפתור את בעייתן של מסורבות הגט בגישה הקוראת תיגר על הרבנות הראשית ומתוך מאבק לערעור מעמדו. 'מבוי סתום' שותף למאבק משפטי וציבורי שנועד להחליש את כוחה של הרבנות ולהתערב בקביעת החלטותיה. כחלק מכך, הארגון הקים את מיזם 'נישואים פרטיים כהלכה' כאלטרנטיבה לנישואים ברבנות,²³ והיה שותף לעתירה לבג"ץ לחייב נישואים אזרחיים בישראל.²⁴ הארגון קיבל \$226,833 מ'הקרן החדשה לישראל' בשנים 2005-2015.

בתמונה: הפדרציה וכן 'הקרן החדשה' ברשימת התומכים ב'מבוי סתום'²⁵

ז. הפדרציה תומכת ב'נאמני תורה ועבודה'

תנועת 'נאמני תורה ועבודה' הוקמה בשנת 1978. מגמת התנועה היא לקדם סדר יום דתי-ליברלי. להלן עיקרי פעילות 'נאמני תורה ועבודה' בשנים האחרונות:

- הקמת 'פורום הגיור הפלורליסטי' יחד עם התנועה הרפורמית והתנועה הקונסרבטיבית, פורום שיכניס גויים לתוך עם ישראל בניגוד מוחלט למסורת ישראל.²⁶
- תמיכה בנישואים אזרחיים, מהלך שיעודד התבוללות בהכשר מדינת ישראל. הארגון השיק קמפיין שכלל סרטון תמיכה בנישואים אזרחיים בישראל (פורסם במרץ 2017). בכותרת הכתבה שפרסמה את הקמפיין נכתב "לראשונה: ארגון מהציונות הדתית בקמפיין למען נישואים אזרחיים".²⁷
- פיתוח 'חזון דמוקרטיזציה של שירותי הדת בישראל', הקורא לסגירת הרבנות הראשית ולביטול היהדות במרחב הציבורי של המדינה על ידי העברת סמכויות לקהילות פרטיות.²⁸ כחלק ממגמה זו, התנועה השיקה קמפיין שקרא לביטול הסטטוס קוו ולסגירת הרבנות הראשית (ינואר 2013).²⁹
- השתתפות פעילה במאבק הרפורמים להקמת רחבה רפורמית בכותל,³⁰ ונקיטת אמצעי מחאה נגד ביטול מתווה הכותל.³¹

תמונה מאתר 'נאמני תו"ע', בדף העוסק במודל קהילתי-דמוקרטי שנועד לפרק את הרבנות הראשית, בו מופיע הכיתוב הבא: "מרבית הפעילות בשנים האחרונות נעשתה בתמיכת פדרציית ניו-יורק"³²

שם התורם	סכום התרומה
פירושית ניו יורק	257,662
קקן סרובניץ	187,384
חתימה מחדש	136,572
הקף החזרה ישראל	104,407
קקן יום	75,612
חשבת ויסטיל	75,612
קקן פיוונדאס	75,206
IREP	74,777
חשבת סיפון	54,500
	47,666

בתמונה: הפדרציה בראש רשימת התורמים הגדולים ל'נאמני תו"ע' בשנת 2016³³

ח. הפדרציה תומכת בעמותת 'אלומה' המובילה את גיוס הבנות הדתיות לצה"ל

עמותת 'אלומה' היא הגוף המרכזי שפועל כיום באופן אינטנסיבי לעודד בנות דתיות להתגייס לצה"ל, בניגוד לעמדת הרבנות הראשית לישראל ולעמדת מרבית רבני הציונות הדתית. על פי מסמכי עמותת 'אלומה' הסכום הכולל שהתקבל מהפדרציה בשנים 2013-2015 הוא 790,560 ₪. (מענקי הפדרציה ל'אלומה' בשנים 2015-2017 בדולרים הופיעו בטבלת המענקים למעלה).

סדר הכנסות	
פרסומים	צעירים
הורים	ארועים
דת ומדינה	מי אנחנו "דעות"
פירוט הכנסות מעל 20,000 ₪:	
שם התורם	סכום התרומה
פדרציית ניו יורק	257,662
קרן טרינובוף	187,384
חותמים מחדש	136,572
הקרן החדשה לישראל	104,407
קרן יורנו	75,612
משפחת ורטנטיד	75,612
קרן מיימונידאס	75,206
IREP	74,098
משפחת שיפמן	54,500

בתמונה: דו"ח של 'אלומה' משנת 2013 מציין את התרומה שנתנה הפדרציה לארגון

ט. דוגמה לפעילות הפדרציה לקידום אירוע פלורליסטי של ארגונים מ'הקרן החדשה' וארגונים נוספים בירושלים

ביוזמת 'התנועה הירושלמית' ו'דרך שירה בנקי' התקיים ערב מעגלי שיח פלורליסטי לזכר שירה בנקי בט' באב התשע"ז. בין הנואמים באירוע המרכזי בכיכר ציון ובאירועים נוספים בירושלים: מיקי גיצין, ממובילי המאבק האנטי דתי בישראל ומנכ"ל 'הקרן החדשה לישראל', ענת הופמן, יו"ר 'נשות הכותל' ו'המרכז הרפורמי לדת ומדינה', הרב בני לאו, ועוד.

בפרסום בפייסבוק הופיעו שמות הגופים התומכים במיזם, ביניהם 'פדרציית ניו יורק':

"תודה לשותפים שלנו: שחרית, בית הלל, חברותא, בת-קול - ארגון לסביות דתיות, מדברים בכיכר. ותודה לקרן שוסטרמן, קהילת ROI, קרן ליכטג, פדרציית ניו יורק וכל התומכים הנאמנים שלנו!"

תודה לשותפים שלנו: שחרית | سحرية | Shahrut, בית הלל | Havruta - beit hillel
חברותא, בת-קול BatKol - ארגון לסביות דתיות, מדברים בכיכר
ותודה לקרן שוסטרמן, קהילת ROI, קרן ליכטג, פדרציית ניו יורק וכל התומכים הנאמנים
שלנו!

בואו בשלום!

בעבר

איכה יוצרים שיחה? מחלוקת בונה חברה

+ צור אירוע >

בתמונה: הפדרציה ברשימת התודות לתומכים במיזם³⁴

סיכום 4

בחוברת זו סקרנו בסקירה ראשונית את תמיכתה של הפדרציה היהודית של ניו יורק בגופים המקיימים מאבקים שונים בעיקר סביב סוגיות דת ומדינה בישראל. נוכחנו לדעת כי הפדרציה תומכת בין היתר בארגונים הנמצאים הרחק מהקונצנזוס הישראלי בסוגיות דת ומדינה ועוד, כמו 'ישראל חופשית', 'התנועה הרפורמית' ו'התנועה הקונסרבטיבית'. במצב הנתון, בו הפדרציה נחשבת לקרן הפילנתרופית המקומית הגדולה בעולם, הרי שהתרומות שהיא מעבירה לארגוני קיצון אלה גדולים בהחלט, כפי שראינו בטבלה בפרק ג. מתוך האמור לעיל ניתן להתרשם כי השפעתה של הפדרציה על המאבק לשינוי זהותה היהודית של המדינה לא פחותה מגופים כמו 'הקרן החדשה לישראל' ואחרים.

תרומות הפדרציה בדולרים לארגונים ישראלים בשנים 2015-2017 (רשימה חלקית)

5

2017 ³⁷	2016 ³⁶	2015 ³⁵	הארגון
164,000	73,000	100,000	אלול - אלו ואלו
180,000	180,000	100,000	אלומה
458,000	130,000	205,000	בינה
	100,000		בית מורשה ירושלים ³⁸
	18,000		הבית הפתוח לגאווה ולסובלנות בירושלים
125,000	125,000		המדרשה באורנים ³⁹
125,000	125,000	50,000	המרכז הבין תרבותי ירושלים ⁴⁰
20,000	50,000		השגחה פרטית
50,000	175,000	200,000	התנועה הירושלמית ⁴¹
208,000			התנועה הקונסרבטיבית בישראל
67,000			התנועה הרפורמית בישראל
118,000	170,000	100,000	ישראל חופשית
120,000	165,000	25,000	כי"ח אליאנס
		50,000	מבוי סתום
55,000	35,000	35,000	מכון שכטר - התנועה הקונסרבטיבית
187,000	187,000		מכון שלום הרטמן
60,000			מרכז יעקב הרצוג ללימודי יהדות ⁴²
60,000	75,000	75,000	נאמני תורה ועבודה
213,000	100,000	125,000	סיכוי ⁴³
270,000	200,000	200,000	עיתים - סיוע והכוונה בשירותי דת
	90,000	75,000	פנים - ארגון גג ליהדות ישראלית
		100,000	צוהר
	100,000	100,000	שערים - להתחדשות יהודית ישראלית

4 נספח: דוגמה לפעילות הפדרציה בחו"ל לחיזוק הרפורמים והקונסרבטיבים (ראשוני)

הפדרציה מקיימת קורס מנהיגי קהילות לרבנים בארה"ב - רובם רפורמים או קונסרבטיבים⁴⁴

הפדרציה מקיימת קורס לרבנים שנועד להקנות להם מיומנויות ולהכשיר אותם כמנהיגי קהילות. מבדיקת זהותם של בוגרי הקורס בשנים 2016-2017 מתברר כי מתוך עשרת הבוגרים, שבעה שייכים בוודאות לרפורמים או לקונסרבטיבים ("הוסמכו לרבנות" או משמשים בתפקידים במוסדות רפורמים או קונסרבטיבים). שלושת האחרים הוכשרו במוסדות אורתודוקסיים.

1. Rabbi Scott Bolton: מורה ליהדות מתקדמת' בכמה מכונים.
2. Rabbi Matt Carl: בוגר מכון שכטר של התנועה הקונסרבטיבית ו'ביו היין של אבותינו:נים באמריקה' (Jewish Theological Seminary) - המוסד האקדמי והרוחני העליון של התנועה הקונסרבטיבית.⁴⁵
3. Rabbi Ira Ebbin: הוסמך לרבנות בסמינר הטכנולוגי ע"ש הרב יצחק אלחנן בישיבה יוניברסיטי.
4. Rabbi Howard J. Goldsmith: הוסמך בהיברו יוניון קולג' - של התנועה הרפורמית.
5. Rabbi Andrew Gordon: הוסמך בהיברו יוניון קולג' (התנועה הרפורמית), שירת בכמה טמפלים.
6. Rabbi Alysa Mendelson Graf: הוסמכה בהיברו יוניון קולג' (התנועה הרפורמית), שירתה בטמפל.
7. Rabbi Eytan Hammerman: הקים בית כנסת קונסרבטיבי במדריד, חבר הנהלת התנועה הקונסרבטיבית העולמית.
8. Rabbi Joel Levenson: חבר בארגון קונסרבטיבי, הוסמך במוסד ההכשרה הקונסרבטיבי Jewish Theological Seminary.
9. Rabbi Chaim Marder: הוסמך לרבנות בסמינר הטכנולוגי ע"ש הרב יצחק אלחנן בישיבה יוניברסיטי.
10. Rabbi Shaul Rapoport: נראה אורתודוקסי, כמו כן בעל תפקיד בארגון פועה. עם זאת, הוא בוגר הארגון הפלורליסטי 'רבנים ללא גבולות'.

הערות שוליים

- 1 על פי המופיע באתר הבית של הקרן החדשה: <http://nif.org.il/> וכן בנייתוח הוצאות והכנסות הקרן בשנים 2014-2017: <https://www.ngo-monitor.org.il/reports/nif-grants-2017/>
- 2 https://en.wikipedia.org/wiki/UJA-Federation_of_New_York
- 3 <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4418990,00.html>
- 4 <https://www.ujafedny.org/who-we-are/our-approach/>
- 5 עמוד 9 <https://www.ujafedny.org/assets/789112>
- 6 https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%A1%D7%99%D7%9B%D7%95%D7%99_%D7%9C%D7%A7%D7%99%D7%93%D7%95%D7%9D_%D7%A9%D7%95%D7%95%D7%99%D7%95%D7%9F_%D7%90%D7%96%D7%A8%D7%97%D7%99
- 7 עמוד 9 <https://www.ujafedny.org/assets/789112>
- 8 <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4418990,00.html>
- 9 <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4816966,00.html> בהמשך נרחיב ביחס למיזם 'קו-לאב'
- 10 <https://d38k8tmwohgfyl.cloudfront.net/786096.pdf>
- 11 <http://www.colab.org.il/>
- 12 <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4816966,00.html>
- 13 <http://www.panim.org.il/node/1361>
- 14 <http://www.colab.org.il/>
- 15 <http://www.colab.org.il/>
- 16 <http://www.panim.org.il/node/218>
- 17 <https://www.masorti.org.il/page.php?pid=81>
- 18 <http://www.mishmar.org.il/rp.php?rpipid=1>
- 19 <http://www.mishmar.org.il/rp.php?rpipid=1>
- 20 <http://www.panim.org.il/node/69>
- 21 <http://www.kashrut.org.il/>
- 22 <https://mavoisatum.org/about/%D7%AA%D7%95%D7%A8%D7%9E%D7%99%D7%9D/>
- 23 <https://mavoisatum.org/private-marriage/>
- 24 <http://nif.org.il/news/%D7%90%D7%A8%D7%92%D7%95%D7%A0%D7%99-%D7%94%D7%A7%D7%A8%D7%9F-%D7%91%D7%A2%D7%99%D7%AA%D7%95%D7%A0%D7%95%D7%AA/2011/10/03/222>
- 25 <https://mavoisatum.org/about/%D7%AA%D7%95%D7%A8%D7%9E%D7%99%D7%9D/>
- 26 <https://toravoda.org.il/%D7%92%D7%A8-%D7%93%D7%AA%D7%99-%D7%9C%D7%90%D7%95%D7%9E%D7%99/>
- 27 <https://news.walla.co.il/item/3051992>
- 28 <https://toravoda.org.il/%D7%97%D7%96%D7%95%D7%9F-%D7%94%D7%AA%D7%A0%D7%95%D7%A2%D7%94-%D7%9C%D7%93%D7%9E%D7%95%D7%A7%D7%A8%D7%98%D7%99%D7%96%D7%A6%D7>

- 99%D7%94-%D7%A9%D7%9C-%D7%A9%D7%99%D7%A8%D7%95%D7%AA%D7%99-%D7%94%D7%93/
<https://www.youtube.com/watch?v=y8tG-N4TZS0&spfreload=10> 29
<https://www.youtube.com/watch?v=bVyRkSyClfY> 30
<https://www.facebook.com/toravoda/posts/1627863837265705> 31
<https://toravoda.org.il/%D7%9E%D7%95%D7%93%D7%9C-%D7%A7%D7%94%D7%99%D7%9C%D7%AA%D7%99-%D7%93%D7%9E%D7%95%D7%A7%D7%A8%D7%98%D7%99/> 32
<https://toravoda.org.il/%D7%9E%D7%99-%D7%90%D7%A0%D7%97%D7%A0%D7%95/%D7%A9%D7%A7%D7%99%D7%A4%D7%95%D7%AA/> 33
<https://www.facebook.com/events/120711661878516/> 34
- 35 השנה כאן נמנית בטווח 01.07.14 - 30.06.15 <https://www.ujafedny.org/api/assets/785400/> עמ' 76-80
- 36 השנה כאן נמנית בטווח 01.07.15 - 30.06.16 <https://www.ujafedny.org/api/assets/787802/> עמ' 72-76
- 37 השנה כאן נמנית בטווח 01.07.16 - 30.06.17 <https://www.ujafedny.org/api/assets/789532/> עמ' 72-75
- 38 מוסד המקדם אורתודוכסיה מודרנית. הרב ריסקין הוא מחברי העמותה. העמותה פיתחה עם חיל חינוך את תכנית 'ייעוד וייחוד' לפיתוח זהות יהודית ישראלית וערכי מוסר. ברוח התכנית פותח קורס 'נתיב' בצה"ל:
<https://www.bmj.org.il/inner/23>
- 39 המדרשה נוסדה לייצר יהדות ישראלית אלטרנטיבית לזו הקיימת. בין היתר, המדרשה מכשירה רבנים ורבנות חילונים ומכנה את קורס ההסמכה בשם 'רבנות ישראלית':
http://www.oranim.ac.il/sites/heb/hamidrasha/rabanut_israelit/pages/default.aspx
- המדרשה גם הייתה שותפה בהקמת מרכז 'הויה', שמקיים טקסים יהודיים פלורליסטיים אלטרנטיביים לאלו המוכרים ביהדות: (%D7%90%D7%A8%D7%92%D7%95%D7%9F)
[https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%94%D7%95%D7%95%D7%99%D7%94_\(%D7%90%D7%A8%D7%92%D7%95%D7%9F\)](https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%94%D7%95%D7%95%D7%99%D7%94_(%D7%90%D7%A8%D7%92%D7%95%D7%9F))
- יש לציין כי הפדרציה מימנה את המכללה האקדמית באורנים בסכום של \$175,000 ב-2015, וכן בשנים נוספות. נראה כי מדובר במימון למכללה עצמה ולא למדרשה לזהות יהודית חילונית שיושבת בתחומה.
- 40 <https://jicc.org.il/hebrew/> המרכז מפעיל מוקד לסיוע למסתננים מאפריקה שגרים בירושלים: <https://jicc.org.il/>
[https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%94%D7%95%D7%95%D7%99%D7%94_\(%D7%90%D7%A8%D7%92%D7%95%D7%9F\)](https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%94%D7%95%D7%95%D7%99%D7%94_(%D7%90%D7%A8%D7%92%D7%95%D7%9F))
<https://www.ujafedny.org/api/assets/787802/> וכן מפעיל תכנית סיוע ל"ערבים פלסטינים ממזרח העיר":
<https://www.ujafedny.org/api/assets/789532/> באתר המרכז נכתב כי הוא נועד לסייע
"לתושבי העיר על זהויותיהם המגוונות" להיות שותפים ואחראים על גורל העיר: <https://jicc.org.il/hebrew/about-the-jicc/>.
- 41 פועלת לריבוי גוונים בקהילות בירושלים וכדומה. תהילה פרידמן נחלון היא מחברי הוועד המנהל של התנועה
(<http://yerushalmit.org.il/%D7%9E%D7%99-%D7%90%D7%A0%D7%97%D7%A0%D7%95/>)
- 42 המרכז, מבית הקיבוץ הדתי, פועל לקדם יהדות פלורליסטית בישראל. המרכז נתמך גם ע"י 'הקרן החדשה לישראל', ונכתב עליו בחוברת 'מי מושך בחוטים' של ארגון 'חותם'.
- 43 ב'אודות' באתר הארגון נכתב: "...המחלקה מקדמת נוכחות שוויונית במרחב הציבורי לשפה, לתרבות, להיסטוריה, לנרטיב הפלסטיני ולזהות של האזרחים הערבים כמיעוט לאומי, ילידי, פלסטיני."
(<http://www.sikkuy.org.il/%D7%90%D7%95%D7%93%D7%95%D7%AA/>)
- 44 <https://d38k8tmwohgfyl.cloudfront.net/786668.pdf>
- 45 https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%91%D7%99%D7%AA_%D7%94%D7%9E%D7%93%D7%A8%D7%A9_%D7%9C%D7%A8%D7%91%D7%A0%D7%99%D7%9D_%D7%91%D7%90%D7%9E%D7%A8%D7%99%D7%A7%D7%94

**בהוצאת חותם - יהדות על סדר היום (ע"ר) **

ת.ד. 11 ניצן מיקוד: 7928700

טל': 0733904102

דוא"ל: office@chotam.org.il

אתר: www.chotam.org.il